

Valgklage fra Camilla-Kenya Julendal i forbindelse med Europa-Parlamentsvalget den 9. juni 2024

Fra Camilla-Kenya Julendal, Randers, har Indenrigs- og Sundhedsministeriet modtaget vedhæftede e-mail af 10. juni 2024, hvori Camilla-Kenya Julendal har klaget over, at hun som kørestolsbruger måtte afgive stemme på et gangareal uden for stemmeboksene på det pågældende valgsted i Randers Kommune. Camilla-Kenya Julendal har desuden fremsendt en video, der ligeledes er vedhæftet, hvoraf man kan se stedet, hvor hun har afgivet sin stemme.

Klageren har i den forbindelse oplyst følgende:

"Kære Randers Kommune,

Jeg er ikke klar over, hvem jeg skal kontakte for at denne mail rammer rette person, men se gerne den vedhæftede video (som jeg også har delt på alle mine sociale medier - Instagram, Facebook og TikTok).

Den korte skriftlige version er, at jeg i dag skulle stemme til EU Parlamentsvalget. Jeg er siddende i kørestol. Mit valgsted var Søndermarksskolen, hvor der er trapper, hvilket jeg først ser da jeg holder ved trappen. Der kommer en valgtilforordnede op til mig, som tager imod mit valgkort. Efterfølgende kommer vedkommende tilbage med, hvad jeg må formode er en kollega, som har en boks til stemmeseddel med + en plade jeg kan ligge min seddel på til mit kryds. De valgtilforordnede vender ryggen til, så de ikke ser, hvor jeg sætter mig kryds, men jeg er uforstående overfor, at jeg skal sætte mit kryds et sted, hvor folk som skal stemme/har stemt vandre frem og tilbage - hvor ved de potentielt kan se, hvor jeg sætter mit kryds.

I situationen sagde jeg ingenting, fordi;

1. Jeg synes det er de valgtilforordnede, som burde være blevet vejledt ordentligt i, hvordan man sikrer, at jeg kan stemme fortroligt på lige fod med andre borgere.
2. Jeg er ikke god til steder med mange mennesker, så jeg tænker oftest kun på at komme væk derfra igen dvs. jeg lukker lidt af og fokusere på det jeg "skal".

Jeg ønsker naturligvis en forklaring på, hvorfor min oplevelse var sådan?

Samt ønsker jeg en viden om, hvordan jeg skal forholde mig næste gang ved et valg, hvor jeg sikkert har samme valgsted som i dag?

Nogle kommuner benytter, at borgeren så kan stemme i sin bil. Her ønsker jeg I forklare, hvordan situationen håndteres, hvis en borger ikke har bil?"

Randers Kommune har i anledning af klagen ved vedhæftede e-mail af 13. juni 2024 med bilag oplyst følgende:

"Til klagen skal det oplyses, at der på det pågældende valgsted er mulighed for at komme ind med kørestol via en anden indgang end hovedindgangen. Der var ved hovedindgangen opsat et skilt med telefonnummer til valgstyrrerformanden og valgstyrrersekretæren, så vælgerne kunne ringe, hvis de havde brug for at benytte den alternative indgang. Dette var ved en fejl ikke blevet godt nok kommunikeret ud til alle tilfornordnede på valgstedet. I den pågældende situation vælger to tilfornordnede derfor at modtage borgerens stemme på et gangareal, hvor de trækker borgeren med lidt ud til siden, og samtidig vender ryggen til for ikke at kunne se, når borgeren sætter sit kryds og på den måde også fungerer som en form for afskærmning.

Kommunen er enig i at det er en uhensigtsmæssig måde den pågældende situation er blevet håndteret på, og kommunen vil sørge for at skiltningen fremadrettet er meget tydeligt, og at alle de tilfornordnede på valgstederne i kommunen er orienteret om, hvordan man skal håndtere sådanne situationer."

Af bilaget til høringssvaret fremgår Randers Kommunes e-mail af 10. juni 2024 til klageren, hvori kommunen har beklaget den uhensigtsmæssige måde, som situationen blev løst på.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan i den anledning oplyse, at følgende fremgår af § 25, stk. 1, i Europa-Parlamentsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 5 af 8. januar 2024):

"§ 25. Afstemning på valgdagen og forberedelsen hertil finder sted efter reglerne i § 44 og kapitel 7 i lov om valg til Folketinget med de afvigelser, der følger af, at der ikke kan opstilles kandidater uden for partierne, jf. dog stk. 2-4.
Stk. 2-6. [...]"

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan desuden oplyse, at følgende fremgår af § 45, stk. 2, 1. og 2. pkt., § 47, stk. 1, 1. pkt., § 48, stk. 1, 1. pkt., og § 49, stk. 1, i kapitel 7 i folketingsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 4 af 8. januar 2024):

"§ 45. [...]
Stk. 2. Kommunalbestyrelsen sørger for lokaler til afstemningen samt for det fornødne antal stemmerum og stemmekasser. Stemmerum skal være indrettet således, at der kan afgives stemme, uden at andre kan se, hvorledes vælgeren stemmer. Stemmerum skal være forsynet med det fornødne udstyr til stemmeafgivning. [...]
Stk. 3-4. [...]"

[...]

§ 47. Valgret udøves ved personligt fremmøde på afstemningsstedet. [...]"

[...]

§ 48. Stemmeafgivningen sker i stemmerummet, hvor kun vælgeren må være til stede.
[...]
Stk. 2-3. [...]"

§ 49. Vælgere, der på grund af manglende førlighed, svagelighed eller lignende ikke kan bevæge sig ind i stemmelokalet eller stemmerummet eller i øvrigt foretage stemmeafgivningen på den foreskrevne måde, jf. § 48, kan forlange fornøden hjælp til stemmeafgivningen, jf. dog stk. 4. Hjælp til stemmeafgivningen kan ydes ved personlig bistand, jf. stk. 2, og ved brug af eventuelle hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen, jf. stk. 5. Der kan herved ske de nødvendige lempelser i den foreskrevne fremgangsmåde, herunder gives adgang til at foretage stemmeafgivning umiddelbart uden for stemmelokalet.

Stk. 2-5. [...]"

Af Indenrigs- og Sundhedsministeriets vejledning nr. 9106 af 28. februar 2024 om afholdelse af Europa-Parlamentsvalg søndag den 9. juni 2024 fremgår af pkt. 7.2.3 bl.a. følgende om fysisk tilgængelighed ved stemmeafgivningen:

"Når kommunalbestyrelsen udpeger de bygninger og lokaler, der skal bruges under afstemningen, skal kommunalbestyrelsen i øvrigt tage hensyn til, at lokalerne og stemmerummene så vidt muligt skal være tilgængelige for kørestolsbrugere og andre stærkt bevægelseshæmmede."

Af vejledningen fremgår bl.a. følgende om muligheden for at vognstemme:

"7.4.5. Mulighed for at vognstemme

Hvis det er nødvendigt, skal en vælger have mulighed for at afgive stemme umiddelbart uden for stemmelokalet – en såkaldt vognstemme – f.eks. i en bil parkeret ved afstemningsstedet, se folketingsvalglovens § 49, stk. 1, sidste pkt. To valgstyrelser eller tilforordnede vælgere skal i så fald bringe stemmesedlen ud til vælgeren, når de har sikret sig vælgerens identitet efter reglerne i folketingsvalglovens § 47. Når vælgeren har stemt og foldet stemmesedlen sammen, lægger valgstyrelserne eller de tilforordnede vælgere stemmesedlen ned i en transportabel stemmekasse og bærer stemmekassen tilbage til stemmelokalet.

Det er meget vigtigt, at stemmeafgivningen sker på en betryggende måde, så de pågældende vælgere ikke bliver udsat for nogen påvirkning med hensyn til, hvordan de skal stemme, og så ingen får mulighed for at finde ud af, hvad vælgeren har stemt."

Det følger således af folketingsvalglovens § 49, stk. 1, sidste pkt., at der kan gives adgang til at foretage stemmeafgivning umiddelbart uden for stemmelokalet. Som det fremgår af ministeriets vejledning, er det meget vigtigt, at stemmeafgivning uden for stemmelokalet sker på en betryggende måde, og at ingen får mulighed for at finde ud af, hvad vælgeren har stemt.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder det derfor beklageligt, at Camilla-Kenya Julendal har afgivet stemme på et sted, som andre vælgere har passeret, og hvor andre vælgere dermed potentielt har kunnet se, hvor hun har sat sit kryds.

Med hensyn til klagen har Indenrigs- og Sundhedsministeriet noteret sig Randers Kommunes oplysninger om, at der på det pågældende valgsted er mulighed for at komme ind med kørestol via en anden indgang end hovedindgangen, og at der ved hovedindgangen var opsat et skilt med telefonnummer til valgstyrelserformanden og valgstyrelsersekretæren, så vælgerne kunne ringe, hvis de havde brug for at benytte den alternative indgang. Ministeriet har derudover noteret sig kommunens oplysning om,

at dette ved en fejl ikke var blevet godt nok kommunikeret ud til alle tilforordnede på valgstedet.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har derudover noteret sig, at Randers Kommune har erkendt, at det var en uhensigtsmæssig måde, den pågældende situation blev håndteret på, og at kommunen fremadrettet vil sørge for, at skiltningen er meget tydelig, og at alle de tilforordnede vælgere på valgstederne i kommunen orienteres om, hvordan man skal håndtere sådanne situationer.

Henset til, at Randers Kommune har erkendt, at situationen blev håndteret på en uhensigtsmæssig måde, at kommunen har beklaget forløbet over for klageren, og at kommunen fremadrettet vil sørge for, at skiltningen er meget tydelig, og at alle de tilforordnede vælgere er orienteret om, hvordan man skal håndtere sådanne situationer, giver kommunens udtalelse herefter ikke Indenrigs- og Sundhedsministeriet anledning til bemærkninger.

Klageren er herfra underrettet om, at sagen er oversendt til Folketinget.

Med venlig hilsen

Nikolaj Stenfalk

/Christine Boeskov